

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД

Рев 4458/2018
02.07.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Браниславе Апостоловић, председника већа, Бранислава Босиљковића и Бранке Дражић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Константин Ранков адвокат из ..., против тужене Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво - Одељење у Зрењанину, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 2521/18 од 13.06.2018. године, у седници већа одржаној дана 02.07.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 2521/18 од 13.06.2018. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Зрењанину П 1490/2017 од 13.04.2018. године, ставом првим изреке, обавезана је тужена Република Србија да солидарно са туженом ББ из ... исплати тужиоцу износ од 519.426,38 динара са законском затезном каматом почев од дана пресуђења до исплате у року од 15 дана под претњом извршења. Ставом другим изреке, обавезана је тужена Република Србија да солидарно са туженом ББ из ... исплати тужиоцу износ од 169.988,00 динара на име трошкова парничног поступка у року од 15 дана под претњом извршења. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена Република Србија да исплати тужиоцу износ од 21.000,00 динара на име трошкова парничног поступка у року од 15 дана под претњом извршења.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 2521/18 од 13.06.2018. године, ставом првим изреке, усвојена је жалба тужене Републике Србије и преиначена пресуда Основног суда у Зрењанину П 1490/2017 од 13.04.2018. године тако што је одбијен захтев тужиоца да му тужена Република Србија исплати 519.426,38 динара са затезном каматом од пресуђења до исплате, као и да му надокнади трошкове поступка у износу од 169.988,00 динара и у износу од 21.000,00 динара. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да надокнади туженој трошкове поступка у износу од 18.000,00 динара у року од 15 дана под претњом извршења.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Одлучујући о изјављеној ревизији, на основу члана 403. став 2. тачка 2. и члана 408. Закона о парничном поступку (ЗПП), Врховни касациони суд је нашао да тужиочева ревизија није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Ревизијски наводи да су оба нижестепена суда учинила битну повреду одредаба парничног поступка из тачке 12. става 2. наведеног члана нису од значаја јер та битна повреда одредаба парничног поступка није законски разлог за ревизију (члан 407. став 1. тачка 2. ЗПП). Наводи ревизије о битним повредама одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП, учињених у поступку пред другостепеним судом, нису основани јер другостепени суд није ускратио тужиоцу право на правну заштиту у складу са чланом 2. став 1. ЗПП, нити је у другостепеном поступку повређено начело диспозиције, односно произведене недопуштене правне последице или злоупотребљена процесна овлашћења странака, у смислу члана 3. став 2. и 3. истог закона.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је од 06.11.2001. године до 04.08.2009. године радио код послодавца ББ - предузетнице и оснивача СТР „ВВ“ из Тужилац је 30.07.2010. године поднео захтев за утврђење права на старосну пензију. Његов захтев је одбијен јер је утврђено да има навршених 62 године живота (рођен ...1948. године) и 32 године 3 месеца и 4 дана стажа осигурања, као и да му се у утврђени стаж осигурања не може признати период од 06.11.2001. године до 04.08.2009. године јер за тај период није извршена уплата доприноса за пензијско и инвалидско осигурање. Тужиочев послодавац је био мали порески обвезник са једним запосленим радником и није био од великог пореског значаја. Пореска управа - Филијала Зрењанин је током 2007. године извршила контролу тужиочевог послодавца, утврдила одређене неправилности и наложила уплату доприноса за обавезно социјално осигурање за једног запосленог радника за период јануар - јун 2006. године и за мај 2007. године. У циљу наплате утврђених обавеза исти орган је 02.07.2008. године издао опомену на износ од 41.831,80 динара по којој обвезник није извршио плаћање. Због тога је 14.07.2008. године донето решење о одређивању принудне наплате из новчаних средстава на рачуну пореског обвезника. То решење је 28.07.2008. године послато на извршење, али никада није спроведено. Порески обвезник је престао са обављањем делатности 04.08.2009. године. Право на старосну пензију тужилац је остварио ...2013. године. У периоду од 30.07.2010. године до 04.01.2013. године тужилац није био запослен. Након престанка рада код предузетника у наредних годину дана примао је месечну накнаду за незапосленост у износу од 12.000,00 динара. Да је тужиоцу била извршена уплата доприноса за пензијско и инвалидско осигурање у периоду од 06.11.2001. године до 04.08.2009. године, остварио би пензију на дан 30.07.2010. године у висини од 17.119,00 динара месечно, односно у периоду од 30.07.2010. године до ...2013. године по том основу примио би укупно 519.426,38 динара.

На овако утврђено чињенично стање, које се изјављеном ревизијом не оспорава у смислу члана 407. став 2. ЗПП, другостепени суд је правилно применио материјално право. Тужилац је поднетом тужбом тражио накнаду штете, изгубљене користи у

висини пензија које би му биле исплаћене у периоду од 30.07.2010. године - дана када би остварио право на пензију да су му доприноси за пензијско и инвалидско осигурање уплаћени за све време које је радио код послодавца ББ, до ...2013. године - дана када је право на пензију остварио.

Поднетом тужбом накнаду ове штете тужилац је тражио и од тужене Републике Србије, по основу одговорности за рад државних органа који су пропустили да врше контролу рада његовог послодавца и проверу извршења законске обавезе уплате доприноса за пензијско и инвалидско осигурање.

Према одредби члана 35. став 2. Устава Републике Србије, свако има право на накнаду материјалне и нематеријалне штете коју му незаконитим или неправилним радом проузрокује државни орган, ималац јавног овлашћења, орган аутономне покрајине или огран јединице локалне самоуправе. Одредбом члана 172. став 1. Закона о облигационим односима прописано је да правно лице одговара за штету коју његов орган проузрокује трећем лицу у вршењу или у вези са вршењем својих функција.

Незаконитим радом сматра се сваки акт, односно радња који су противни правним нормама, дакле поступање које је противно закону, другом пропису или општем акту, или пропуштање да се закон, други пропис, или општи акт примени. Неправилни рад чине оне радње државних органа или јавних служби које нису у складу са појмом вршења уобичајене и добре службе.

Законом о пензијском и инвалидском осигурању („Службени гласник Републике Србије“, број 34/03) предвиђено је да се права из пензијског и инвалидског осигурања стичу и остварују код надлежног фонда (члан 82), зависно од дужине улагања и висине основице на коју је плаћен допринос за пензијско и инвалидско осигурање, и уз примену начела солидарности (члан 5. став 1).

Законом о доприносима за обавезно социјално осигурање („Службени гласник Републике Србије“, број 84/04), прописано је: да су средства доприноса јавни приход, под контролом и на располагању организација за обавезно социјално осигурање основаних законима који уређују систем обавезног социјалног осигурања, за намене утврђене у складу са тим законима (члан 4); да је обвезник доприноса осигураник и послодавац или исплатилац прихода на чији терет се плаћа допринос (члан 6. тачка 1); да је послодавац дужан да доприносе обрачуна и уплати истовремено са исплатом зараде, разлике зараде или уговорене накнаде за привремене и повремене послове, по прописима који важе у моменту исплате тих примања (члан 51. став 2); да се у погледу утврђивања, наплате и повраћаја доприноса, правних лекова, камате, казnenих одредби и других питања која нису уређена тим законом, изузев одредаба које се односе на пореска ослобођења, олакшице и отпис, примењују одговарајуће одредбе закона који уређује порез на доходак грађана, односно закона који уређује порески поступак и администрацију, ако тим законом поједина питања нису другачије уређена (члан 65).

Према Закону о пореском поступку и пореској администрацији („Службени гласник Републике Србије“, број 80/02), пореска контрола је поступак провере и утврђивања законитости и правилности испуњавања пореске обавезе, који врши пореска управа у складу са законом (члан 116. став 1), на основу годишњег плана, односно ванредног плана који доноси директор пореске управе и који је заснован на оцени пореског значаја и пореског ризика пореског обвезника (члан 118. став 1).

Пореска контрола се, у смислу члана 2. став 1. наведеног закона, примењује на све јавне приходе, па и на доприносе за обавезно социјално, односно пензијско и инвалидско осигурање.

У конкретном случају, тражену штету тужиоцу је проузроковао његов послодавац поступањем противно члану 6. став 1. и члану 51. став 2. Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање којима је прописана његова обавеза да обрачуна и истовремено са исплатом зараде у корист тужиоца изврши и уплату доприноса за пензијско и инвалидско осигурање. Због тога је, правноснажном пресудом П 1385/2014 од 18.07.2017. године, обавезан да надокнади штету коју тужилац потражује у овом спору. Међутим, не постоји солидарна одговорност тужене државе за насталу штету у смислу члана 35. Устава Републике Србије и чланова 172. став 1. и 206. Закона о облигационим односима. Пореска управа врши контролу уплате доприноса за обавезно социјално осигурање на основу годишњег плана или ванредног плана који доноси њен директор, и који је заснован на оцени пореског значаја и пореског ризика пореског обвезника. Тужичев послодавац - предузетник са једним запосленим процењен је као обвезник мањег пореског значаја и пореског ризика, и зато је контрола испуњења његове обавезе да уплаћује доприносе за пензијско и инвалидско осигурање вршена у складу са одговарајућим одредбама Закона о пореском поступку и пореској администрацији.

Због тога, по оцени Врховног касационог суда, у поступању пореског органа тужене државе нема ни незаконитог ни неправилног рада, тако да се неосновано наводима ревизије указује на погрешну примену материјалног права у овом спору.

С`тога је, на основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

Председник већа - судија
Бранислава Апостоловић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић